

LATVIJAS
PAŠVALDĪBU
SAVIENĪBA

EIROPAS SAVIENĪBA UN PAŠVALDĪBAS – VIENOTĪBA UN DAUDZVEIDĪBA DAUDZLĪMEŅU PĀRVALDĪBĀ

MĀRIS PŪĶIS
LPS VECĀKAIS PADOMNIEKS, DR.PHYS., DR.OEC.

2021.GADA 28.SEPTEMBRĪ

DISKUSIJAS MĒRĶIS

- UZLABOT ES INSTITUCIONĀLO SISTĒMU UN KOPĒJĀS LIKUMDOŠANAS IETVARU
- IEMESLS – PĒDĒJĀS 2 DESMITGADĒS ES ZAUDĒ SAVAS POZĪCIJAS PASAULES EKONOMIKĀ, NAV PĀRLIECĪBAS ARĪ PAR IEKŠĒJO UN ĀRĒJO DROŠĪBU
- DISKUSIJA IR PIRMAIS SOLIS CIKLĀ:
 - IZVĒRSTA APSPRIEŠANA
 - ZAĻĀ GRĀMATA (PROBLĒMAS UN RISINĀJUMA VARIANTI)
 - BALTĀ GRĀMATA (EIROPAS KOMISIJAS PIEDĀVĀTAIS RISINĀJUMS)
 - JAUNS ES LĪGUMS VAI ES KONSTITŪCIJA

GALVENIE ES SASNIEGUMI

- DROŠĪBA: NAV DRAUDU KARAM STARP VĀCIJU UN FRANCIJU
- UNIVERSĀLAS VĒRTĪBAS: DEMOKRĀTIJA UN INDIVĪDA TIESĪBAS
- BRĪVA PERSONU, KAPITĀLA, PREČU UN PAKALPOJUMU KUSTĪBA VIENOTĀ TIRGUS IETVAROS

ES MĒRĶU TUVINĀŠANAS LĪDZEKĻI

- JĀSASNIEDZ 2% NO IKP IEGULDĪJUMAM AIZSARDZĪBAS BUDŽETĀ UN KOLEKTĪVĀ DROŠĪBA KĀ NATO DALĪBVALSTĪM
- NEDAUDZ VAIRĀK KĀ 1% NO IKP IEMAKSA ES DAUDZGADU BUDŽETĀ
- DAUDZLĪMEŅU PĀRVALDĪBAS MODELIS:
 - DALĪTA SUVERENITĀTE
 - ES EKSKLUZĪVĀS KOMPETENCES
 - ES UN DALĪBVALSTU DALĪTĀS KOMPETENCES
 - DALĪBVALSTU EKSKLUZĪVĀS KOMPETENCES, KURĀS ES VEICINA POLITISKĀS IZVĒLES

PAŠVALDĪBU MĒRĶU TUVINĀŠANA

- VISAS ES DALĪBVALSTIS IR PIEVIENOJUŠĀS EIROPAS PADOMES LĪGUMAM – EIROPAS VIETĒJO PAŠVALDĪBU HARTAI
- IR IZVEIDOTA EIROPAS REĢIONU KOMITEJA, TAI PIEŠĶIRTAS SUBSIDIARITĀTES UN PROPORCIONALITĀTES «SARGSUŅA» LOMA, TĀ IETEKMĒ POLITIKAS VEIDOŠANAS UN LIKUMDOŠANAS PROCESU
- PAŠVALDĪBU (TERITORIĀLĀS KOPIENAS) TIESĪBU LOMA ES DOKUMENTOS NAV PACELTA LĪDZ CILVĒKTIESĪBU STATUSAM

KO ESOŠĀ DAUDZLĪMĒNU PĀRVALDĪBA NENODROŠINA?

- NAV PIETIEKAMS ATBALSTS TERITORIĀLĀS KOPIENAS PAMATTIESĪBĀM, KĀ TĀS FORMULĒTAS
 - EIROPAS MUNICIPALĀLO BRĪVĪBU HARTĀ (VERSAĻA, 1953)
 - EIROPAS VIETĒJO PAŠVALDĪBU HARTĀ (STRASBŪRA, 1985)
- PIETIEKAMU PATSTĀVĪBU PAŠVALDĪBU LĒMUMU PIENĒMŠANĀ, KAS SASNIEDZAMA:
 - VEICOT REGULĒŠANAS DECENTRALIZĀCIJU
 - VEICOT ADMINISTRĒŠANAS DECENTRALIZĀCIJU
 - VEICOT PERSONĀLA DECENTRALIZĀCIJU
 - VEICOT PUBLISKĀ ĪPAŠUMA UN UZŅĒMĒJDARBĪBAS DECENTRALIZĀCIJU

ES LIELĀS PROBLĒMAS

- NO 3 PĪLARIEM 2 NAV IZDEVIES PIETIEKAMI ATTĪSTĪT: VĀJA KOPĒJĀ ĀRPOLITIKA UN DROŠĪBAS POLITIKA, VĀJA TIESISKUMA UN IEKŠĒJĀS KĀRTĪBAS POLITIKA
- NAV IZDEVIES KĻŪT PAR ATTĪSTĪTĀKO EKONOMIKAS REĢIONU, PĒDĒJĀ PIECGADĒ PĒC NOMINĀLĀS IKP PRIEKŠGALĀ IZVIRZĪJUSIES ĶĪNA, ES ARVIEN VAIRĀK ATPALIEK ARĪ NO ASV, CITIEM PASAULES REĢIONIEM IR STRAUJĀKI ATTĪSTĪBAS TEMPI
- NAV IZDEVUSIES CĪŅA AR PĀRREGULĒJUMU, SUBSIDIARITĀTES UN PROPORCIONALITĀTES IEVĒROŠANA JOPROJĀM IR DEKLARATĪVA
- PIEAUG IEKŠĒJĀS PRETRUNAS, BREKSITS, ATTIEKSME PRET UNGĀRIJU UN POLIJU
- NAV PĀRLIECĪBAS PAR DROŠĪBU, PIEAUG EKSTRĒMISMS, COVID19 PANDĒMIJA

BREKSITS

- ŠĪS KRĪZES CĒLOŅUS LABI RAKSTUROJA AK PREMIERS **DEVIDS KAMERŪNS** (23.01.2013), EIROPAS IZAICINĀJUMI IR **ĀRĒJI** - KONKURĒTSPĒJA AR STRAUJI PROGRESĒJOŠIEM REĢIONIEM UN **IEKŠĒJI** - IEDZĪVOTĀJU UZTICĪBAS ATGŪŠANA. KAUT ARĪ ES KONSTRUKCIJA PAREDZ NE VIEN CENTRALIZĀCIJU, BET ARĪ DECENTRALIZĀCIJU, OTRAIS PROCESS NENOTIEK.

CENTRA – NOMALES ATTIECĪBAS

- KRĪZES PRIEKŠVĒSTNESIS IR IDEOLOĢISKĀS DOMSTARPĪBAS UN CENTRA-NOMALES ATTIECĪBAS:
- UNGĀRIJA, POLIJA, ČEHIJA PRET VECO DALĪBVALSTU NOTEIKTO KĀRTĪBU,
- ZAĻAIS EKSTRĒMISMS,
- LABKLĀJĪBAS VALSTS MODEĻA UZSPIEŠANA,
- FONDĒTO PENSĪJU UZSPIEŠANA

PRETĒJA RAKSTURA PROBLĒMA:

- KRĪZES PRIEKŠVĒSTNESIS IR NESPĒJA VIENOTIES UN NESPĒJA EFEKTĪVI RĪKOTIES BĒGLU KRĪŽU UN PANDĒMIJAS APSTĀKĻOS.
- VIENS NO ES NEEFEKTĪVITĀTES CĒLOŅIEM IR **NORMATĪVISMUS**. ES POLITIĶI ZAUDĒ SACENSĪBĀ AR ES BIROKRĀTIEM. PIEMĒRS – KOMISĀRA (TAGAD – IZPILD-VICEPREZIDENTA) **FRANČA TIMMERMAŅA** ZIŅOJUMS PAR IESPĒJU SAMAZINĀT NORMATĪVISMU IEPRIEKŠĒJĀS EIROPAS KOMISIJAS LAIKĀ – “DALĪBVALSTĪM KOMPETENCI NAV JĀATDOD NEVIENĀ JOMĀ!”.

POPULISMS

- CITS ES NEEFEKTIVITĀTES CĒLONIS IR POPULISMS, ĪPAŠI PĀRSPĪLĒJOT NEVIENLĪDZĪBAS APKAROŠANU.
- JA NEVIENLĪDZĪBAS APKAROŠANU APVIENO AR KLIMATA PĀRMAIŅU APKAROŠANU, VEIDOJAS **PĀRMĒRĪGA IZŠĶĒRDĪBA**, KURA VEICINA ES REĢIONĀLO **ATPALICĪBU** EKONOMIKAS UN SOCIĀLAJĀ JOMĀ,
- ĪPAŠI IZJŪTAMU VALSTĪS AR DOMINĒJOŠU LĒTO DARBASPĒKU, KĀ LATVIJĀ.

COVID19 MĀCĪBAS

- SMAGNĒJĀS ES BIROKRĀTIJAS IETEKMĒ UN ES LIKUMU **PĀRREGULĒJUMA** IETEKMĒ NACIONĀLĀ UN VIETĒJĀ BIROKRĀTIJA ZAUDĒ ELASTĪBU UN SPĒJU OPERATĪVI REAGĒT.
- PIEMĒRAM, **PĀRMĒRĪGA** PERSONAS DATU AIZSARDZĪBA IR KĻUVUSI PAR PANDĒMIJAS IZPLATĪŠANĀS FAKTORU UN MAKSĀJUSI DAUDZ DZĪVĪBU.

URSULA FON DER LEIENA (2020):

- MUMS IR JĀVIRZĀS UZ PILNĪGĀM EIROPAS PARLAMENTA KOPLĒMUMA PILNVARĀM UN JĀATSAKĀS NO VIENPRĀTĪBAS KLIMATA, ENERĢĒTIKAS, SOCIĀLĀS UN NODOKĻU POLITIKAS JOMĀ.
- JĀUZLABO “VADOŠO KANDIDĀTU” (SPITZENKANDIDATEN) SISTĒMA. LAI ŠO SISTĒMU PADARĪTU REDZAMĀKU PLAŠĀKAM ELEKTORĀTAM, IR JĀPIEVĒRŠAS ARĪ JAUTĀJUMAM PAR PĀRNACIONĀLIEM SARAKSTIEM EIROPAS PARLAMENTA VĒLĒŠANĀS, ŠĀDI PAPILDINOT EIROPAS DEMOKRĀTIJAS INSTRUMENTU KLĀSTU.

URSULA FON DER LEIENA (2021):

- IR PILNĪGI SKAIDRS – MUMS JĀIZVEIDO STIPRĀKA EIROPAS VESELĪBAS SAVIENĪBA.
- PIRMKĀRT, MĒS IEROSINĀM PIEŠKIRT VAIRĀK LĪDZEKĻU EIROPAS ZĀĻU AĢENTŪRAI UN EIROPAS SLIMĪBU PROFILAKSES UN KONTROLES CENTRAM (*ECDC*) UN PAPLAŠINĀT ABU IESTĀŽU PILNVARAS.
- OTRKĀRT, **MĒS VĒLAMIES IZVEIDOT EIROPAS BIOMEDICĪNAS PROGRESĪVĀS PĒTNIECĪBAS UN ATTĪSTĪBAS AĢENTŪRU (*BARDA*)**
- TREŠKĀRT, IR VISNOTAĻ SKAIDRS, KA MUMS JĀAPSPRIEŽ JAUTĀJUMS PAR KOMPETENCI VESELĪBAS JOMĀ. DOMĀJU, KA TAS BŪS CILDENS UN STEIDZAMS UZDEVUMS KONFERENCEI PAR EIROPAS NĀKOTNI.

VACLAVA HAVELA VIEDOKLIS

- PĒC PSRS SABRUKUMA CENTRĀLĀS UN AUSTRUMEIROPAS, ARĪ BALTIJAS VALSTU CERĪBAS, PIEVIENOJOTIES ES IZTEICA ČEHIJAS PREZIDENTS VACLAVS HAVELS (11.11.2009, RUNA EIROPAS PARLAMENTĀ):
- **DALĪTA SUVERENITĀTE**, KURĀ SVARĪGĀKAJOS JAUTĀJUMOS KATRAI VALSTIJ IR VIENA BALSS, KURĀ TIEK CIENĪTA UN ATTĪSTĪTA DAUDZVEIDĪBA.

EIROPAS KOMISIJAS JAU PIETEIKTIE DARBĪBAS VIRZIENI:

- CĪŅA AR KLIMATA PĀRMAIŅĀM
- DABAS AIZSARDZĪBAS IZAICINĀJUMI
- EKONOMIKA, KAS DARBOJAS TAUTAS LABĀ
- SOCIĀLAIS TAISNĪGUMS
- VIENLĪDZĪBA UN PAAUDŽU SOLIDARITĀTE
- EIROPAS DIGITĀLĀ TRANSFORMĀCIJA
- EIROPAS TIESĪBAS UN VĒRTĪBAS:
 - LIKUMA VARA
 - MIGRĀCIJAS IZAICINĀJUMI
 - DROŠĪBA

EIROPAS KOMISIJAS JAU PIETEIKTIE DARBĪBAS VIRZIENI:

- ES LOMA PASAULĒ
- SAVIENĪBAS DEMOKRĀTISKIE PAMATI UN KĀ NOSTIPRINĀT TĀS PĀRVALDĪBAS DEMOKRĀTISKOS PROCESUS
- ES SPĒJA ĪSTENOT TĀS POLITIKAS PRIORITĀTES:
 - LABĀKU REGULĒŠANU,
 - **SUBSIDIARITĀTES UN PROPORCIONALITĀTES PIELIETOJUMU**
 - SPĒKĀ ESOŠĀS LIKUMDOŠANAS IEVIEŠANU
 - ATKLĀTĪBU.

NOMALES PROBLĒMU RISINĀJUMS AR DIGITALIZĀCIJU:

- FON DER LEIENA:
- PASTĀV MILZU IESPĒJA UN PRIEKŠNOSACĪJUMS **LAUKU TELPAS ATDZĪVINĀŠANAI**. TAS NEPIECIEŠAMS PILNĪGAI TO POTENCIĀLA IZMANTOŠANAI PIESAISTOT VAIRĀK CILVĒKUS UN INVESTĪCIJAS
- INVESTĪCIJAS NĀKAMĀS PAAUDZES ES PROGRAMMĀS IR UNIKĀLA IESPĒJA SASNIEGT KATRU CIEMU, TĀPĒC ORIENTĒJAM INVESTĪCIJAS DROŠOS SAVIENOJUMOS, **5G UN 6G TEHNOLOĢIJĀS** UN OPTISKAJOS KABEĻOS.

1. PRIEKŠLIKUMS

- LAI NOVĒRSTU MINĒTOS TRŪKUMUS, VĒLAMAS AIZSARGĀT ES NĀKOTNES LIKUMDOŠANĀ NE VIEN CILVĒKTIESĪBAS, BET ARĪ VIETĒJĀS PAŠVALDĪBAS UN REĢIONĀLĀS PAŠVALDĪBAS TIESĪBAS.
- NOSAKOT ES LĪGUMĀ DALĪBVALSTĪM PIENĀKUMU LIELĀKU KOMPETENCI NODOT PAŠVALDĪBĀM, TIKTU LĪDZSVAROTA EIROPAS KOMISIJAS APETĪTE TURPINĀT CENTRALIZĀCIJAS UN KONCENTRĀCIJAS POLITIKU.
- DAĻU NO KOMPETENCĒM BŪTU JĀATJAUNO DALĪBVALSTĪM AR NOSACĪJUMU, KA DAĻA NO DALĪBVALSTU KOMPETENCES TIEK ATJAUNOTA PAŠVALDĪBU ATBILDĪBĀ.

2. PRIEKŠLIKUMS

- ATBILSTOŠI SUBSIDIARITĀTES PRINCIPAM ES JĀPĀRŅEM TIKAI TO, KUR DAŽĀDĪBA NAV NEPIECIEŠAMA, TURKLĀT REGULĀRI JĀIZVĒRTĒ DECENTRALIZĀCIJAS IESPĒJAS. ATSEVIŠĶOS STRATĒGIJAS VIRZIENOS (KONKURENCE AR CITIEM PASAULES REĢIONIEM) PAPLAŠINĀT ES PILNVARAS

3. PRIEKŠLIKUMS

- PĀRREGULĒJUMA APKAROŠANĀ JĀPĀRIET NO VĀRDIEM UZ DARBIEM, KATRU GADU SAMAZINOT ES LIKUMDOŠANAS APJOMU UN SATURU.
- TAS INDUCĒTU LĪDZĪGU PĀRVALDĪBAS KULTŪRU DALĪBVALSTĪS

www.lps.lv

PALDIES!

@lps_lv

maris@lps.lv
+371-29197602

@PasvaldibuSavieniba

